

SÖZCÜĞÜN ANLAMI

Çok Anlamlılık:

Sözcüğün,

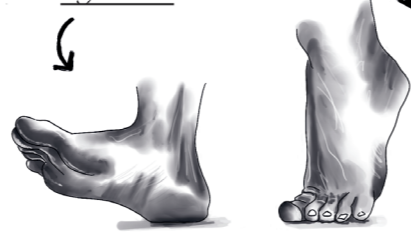
- * Gerçek
- * Yan
- * Mecaz
- * Terim

gibi farklı anlamlarda kullanılmasıdır.

Gerçek (Temel) Anlam

Sözcüğün aklımıza gelen ilk anlamıdır.

Onun ayakları kirlenmiş.

Eş Anlam

Yazılışları farklı anlamları aynı olan sözcüklerdir.

Uzay – Feza
Ayakkabı – pabuç gibi ...

Terim Anlam

Bilim, sanat, spor gibi alanlarda özel olarak kullanılan sözcüklerdir.

*Birbirlerinin yerine kullanılabilirler:

Kelimeyi deftere yazdı.
Sözcüğü deftere yazdı.

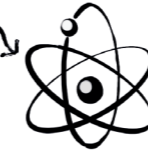
Yan Anlam

Sözcüğün temel anlamına bağlı olarak kazandığı diğer anlamlarıdır.

Masanın ayağı sallanıyordu.

Atom
Element
Küp
Nota

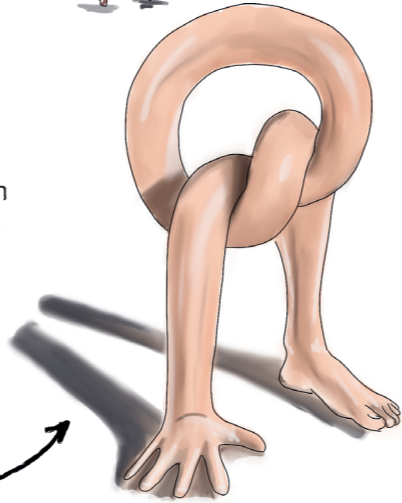

Mecaz Anlam

Sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlamdır.

Deyimlerde sıkça kullanılır.

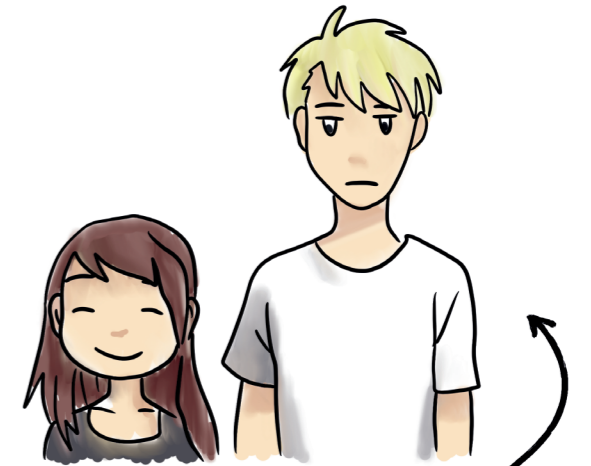
Şaşkınlıktan eli ayağına dolaştı.

Zıt Anlam

Anlamca birbirinin karşıtını, tam tersini ifade eden sözcüklerdir.

Uzun – kısa
Hızlı – yavaş

CÜMLEDE ANLAM

NEDEN-SONUÇ CÜMLELERİ

Cümlede eylemin yapıma gerekçesi varsa cümle neden - sonuç cümlesidir.

AMAÇ-SONUÇ CÜMLELERİ

Bir eylem başka bir eylemi gerçekleştirmek amacıyla yapılıyorsa cümle amaç - sonuç cümlesidir.

İNANILMAZ DOKTOR! GELECEKTEKİ HALİMİ GÖREBİLİR MİYİM?

KOŞUL-SONUÇ CÜMLELERİ

Bir olayın ya da durumun gerçekleşmesinin başka bir olayın gerçekleşmesine bağlı olduğu cümleler koşul (şart) cümleleridir.

ÖZNEL ANLATIMLI CÜMLELER

Bir durumun doğruluğu ya da yanlışlığı kişiden kişiye değişiyorsa bu cümleler öznel cümlelerdir.

NESNEL ANLATIMLI CÜMLELER

Bir durumun doğruluğu ya da yanlışlığı herkese göre aynı ve ispatlanabiliyorsa bu cümleler nesnel cümlelerdir.

UZGÜNÜM DOKTOR, SAAT CALMADIGI İÇİN GEÇ KALDIM.

SORUN DEĞİL MARTY! BAK, ZAMANDA YOLCULUK YAPMAK İÇİN NE İÇAD ETTİM!

MARTY!.. BAŞARILI OLURSAK GELECEKTE KENDİNLE KARŞILAŞMAMISIN

DOĞRUDAN ANLATIMLI CÜMLELER

Başkasına ait sözün değiştirilmeden tırnak içinde ya da virgülle aktarılmasıdır.

- Hakan: "Buraya gel." demiş.
- Hayatta en hakiki mürşid ilimdir, demişti Ulu Önder.

DOZAYLI ANLATIMLI CÜMLELER

Başkasına ait sözün değiştirilerek aktarılmasıdır.

- Hakan, buraya gelmesini söylemiş.
- Ulu Önder, hayatta en hakiki mürşidin ilim olduğunun altını çizmiş.

ÖN YARGI ÇEŞİN HÜKÜM CÜMLELERİ

Bir olay ya da kişi ile ilgili önceden edindiğimiz olumlu ya da olumsuz yargı bildiren cümlelerdir.

- Bu gidişle sınavı kazanmayı ancak düşünce görürsün.

GELECEKTE ÖNKÜ OLMAYACAĞIMI BİLİYORUM DOKTOR!

DENEY BAŞARILI OLURSA ZAMANDA YOLCULUK YAPABİLİRİZ!

BENİ DİNLE MARTY! ASLA ZAMANIN AKIŞINA KARIŞMAMALIZ!

OLASILIK CÜMLELERİ

Bir eylemin sonucunun kesin olmadığı cümlelerdir.

- Bu hastalık atlatılabilir.

UYARI (İKAZ) CÜMLELERİ

Bir sorun ya da konuyla ilgili ikaz bildiren cümlelerdir.

- O düğmeye basmayın.

KESİNLİK BİLDİREN CÜMLELER

Şüphe ya da olasılık bildirmeyen, anlamında kesinlik olan cümlelerdir.

- Yarın saat yedide burada olacak.

ÖZ ELEŞTİRİ CÜMLELERİ

Bir kişinin kendi davranışları üzerine ortaya koyduğu yargılardır.

BEKLENTİ CÜMLELERİ

Beklenti sonucuna ulaşmadıysa gerçekleşmemiş beklentidir.

- Ankara'ya geldiğimde beni arar sanmıştım.
- Durum hedeflendiği gibi gerçekleşmişse gerçekleşmiş beklentidir.
- Bizi ziyaret edeceğini biliyordum.

DEĞERLENDİRME CÜMLELERİ

Bir olay ya da durum hakkında kişisel ve nesnel görüş içeren cümlelerdir. Öznel değerlendirmeler ise eleştiridir.

- Şiirin ses uyumu güzeldi. (Eleştiri - Öznel Değerlendirme)
- Son kitabında beş şiir var. (Nesnel Değerlendirme)

KARŞILAŞTIRMA CÜMLELERİ

Bir cümlede iki farklı durumun benzer ve farklı yönlerinin ele alındığı cümlelerdir.

ARAÇ, SAATTE 140 KM HIZA ÇIKARSA ZAMANDA 30K İLERİ GİTMİŞ OLACAK!

AH! EVET ÇÖĞÜ ZAMANI 'KAYIT' TUŞUNA BASMAYI UNUTUYORDUM!

KAYITTA SIN DEĞİL Mİ?

DÜNYANIN EN HAVALI ARABASINDAN ZAMAN MAKİNESİ YAPTIĞIMA İNANAMIYORDUM.

BÜTÜN HESAPLAMALARIM DOĞRU, BU SEFER BAŞARILI BİLİRİM.

TAHMİN CÜMLELERİ

Olmamış bir olayın sonucu önceden tahmin edilebiliyorsa bu cümleler tahmin cümleleridir.

- Hava bulutlu, yağmur yağabilir.

Paragraf

Paragraf oluşturma sorularında önce giriş cümlesi olamayacak cümleler elenir. Giriş cümleleri kendisinden önce başka cümle varmış anlamı vermemelidir.

Bu yüzden
Fakat
Boylece
Çünkü
gibi sözcüklerle cümle başlamaz.

Gelişme: Geniş açıklamaların ve örneklerin verildiği bölümdür. Olay bu bölümde anlatılır.

Giriş: metnin genel girişinin yapıldığı örneksiz ve ön bilgilerin verildiği bölümdür. Hikayelerde ise olaylar giriş bölümünde başlar.

Sonuç: Kısa ve öz bir şekilde anlatılanların sonuçlandırıldığı bölümdür. Olayın bitisi ve olaydan çıkarılan ders bu bölümde verilir.

Bir cümle kendinden önceki cümlelerden farklı düşünceye geçmişse ikinci paragrafı bu cümleyle başlar.

Paragraf oluşturma sorularında paragraflar tamamlanırken ortada ve sondaki boş bırakılmış yere bağlayıcı öğelerin geçtiği cümleler uygundur.

Paragrafın akışını bozan cümle kendisinden önceki ve sonraki cümleyle aynı duygu ve düşünceyi taşımayan cümledir.

Bir paragrafın başlığı neyse konusu da odur. Başlık, paragrafta en çok tekrar edilen, paragrafın anlatıldığı konuya uyan söz veya söz grubudur.

Paragrafın ilk cümlesi: nesnel ise başlık bu cümleden çıkarılır.

öznel ise son cümleden çıkarılır.

Olaya dayalı metinlerde kişileri ve yeri okurlara anlatan kişilere anlatıcı denir. Anlatıcılar, ikiye ayrılır:

Birinci kişi ağızyla anlatım: Olayı anlatan kişi, olayı yaşayan kişidir. "ben ve biz" diyerek anlatır.

Üçüncü kişi ağızyla anlatım: Anlatıcı olayı yaşamaz, sadece aktarır. "o ve onlar" diyerek anlatımı sağlar.

Duyulardan Yararlanma:

Paragrafta anlatılanların duyularla ifade edilmesidir.

Paragrafta beş duyudan herhangi birine ait sözlerin kullanılmasıdır.

Özellikle betimlemelerde kullanılır.

* Açıklık: Okuyucunun anladığı ile yazarın anlattığının aynı olmasıdır. Metnin kolay anlaşılmasıdır.

* İçtenlik: Anlatımın yüreктen ve samimi olmasıdır.

* Akıcılık: Yazının kolay okunabilmesi, kolay anlaşılması, rahat telaffuz edilebilmesidir.

* Doğallık: Eserin günlük konuşma dili ile yazılması, süsten ve yapmacıklıktan uzak olmasıdır.

* Duruluk: Gereksiz ifadelerle yer verilmemesidir.

* Özgünlük: Yazarın veya şairin kendine özgü, farklı, orijinal bir üsluba sahip olmasıdır.

* Sürükleyicilik: Okuyucunun ilgisini canlı tutmak, okuyucuyu esere bağlamaktır.

* Yoğunluk: Anlam içinde anlam bulundurmamak, birden çok anlamı bir arada vermektedir.

Paragrafın anlatıcı kişisi eylem çekimlerinden bulunur:
sustum—ben
baktı—o

Paragrafın bize vermek istediği mesaj nedir sorusunun yanıtı ana düşüncedir.

Bir paragrafın başlığı ne olacaksa konusu da o olur. Yani metnin başlığını bulmak için konusunu bulmamız gerekir.

Paragrafta atasözü veya özdeyiş bulunduran cümleler ana düşüncenin ipuçlarını verir.

Öyküleyici paragraflarda anahtar sözcükler kahraman ya da kahramana ait eşya veya kavramlardır.

Kişileştirme (Teshis)

insan dışındaki varlıklara insana ait özellikler yükleme sanatıdır. Şiirde anlama zenginlik katar.

Kolay anlaşılıysaydı aslan,
Her hayvan gibi olurdu.
Biraz vahşi, biraz centilmen,
Biraz gizem...
Gizem bazen iyidir.
Bu yüzden,
Her hayvan aslan değildir.

Zıtlık (Tezat)

Aralarındaki ilgiden dolayı birbirine zıt olan kavramları bir arada kullanmaktır.

Gündüz

Gece

Konuşturma (İntak)

insan dışındaki varlıkların insanmış gibi konuşturulmasıdır.

Hadi Chip yatma vakti!

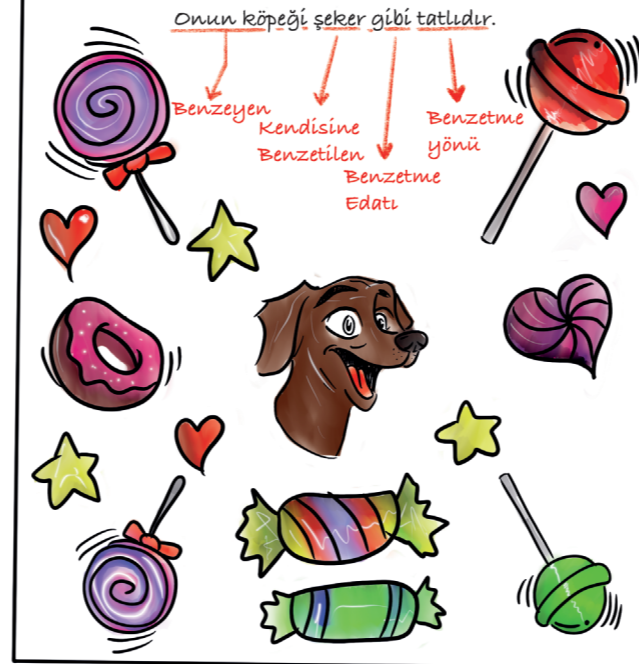
Birazcık daha kalsam olmaz mı?

Şiir Bilgisi

Söz Sanatları

Benzetme

Aralarında ilgi bulunan iki varlık veya kavramdan güçsüz olanı güçlüye benzetmektir. Dört ögesi vardır.

Abartma (Mübalağa)

Sözün etkisini artırmak için bir konuyu, düşünceyi, varlığı ya da duyguyu olduğundan büyük ya da küçük gösterme sanatına abartma denir.

Dağ kadar büyük bir pırlanta aldı.

Metin Türleri

Olay Yazıları

Tiyatro

Herhangi bir olay, durum veya tasarrufların sahnede canlandırılması amacı ile yazılmış eserlere "dramatik metinler" denir. Bu metinlerin sahnede canlandırılması ile ortaya çıkan sanat da tiyatro olarak adlandırılır.

Masal

Bir metin türü olarak masal için "olağanüstülük" anahtar sözcüklerin başında gelir. Masallar; olağanüstü kahramanların başlarından geçen olağanüstü olayların yer ve zaman belirtilmeden anlatıldığı metinlerdir.
TDK'nin tanımıyla:
"Genellikle halkın yarattığı, hayale dayanan, sözlü gelenekte yaşayan, çoğunlukla insanlar, hayvanlar ile cadı, cin, dev, peri vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebî tür."

Mektup

Bir düşünce, duygu veya dileğin iletilmesi amacıyla yazılan yazılara mektup denir.

Öykü

Olmuş veya olabilecek olayları belli bir plan çerçevesi içinde yer ve zamana bağlı olarak anlatan yazı türüne hikâye (öykü) denir.

Gezi Yazısı

Herhangi bir kimsenin, gezip gördüğü yerlerdeki toplumları, kentleri, yerleri, yaşayışları, âdet ve töreleri, gelenek ve görenekleri, doğal ve tarihî güzellikleri, ilgi çeken değişik yönleri, edebî bir üslup içinde kaleme alarak anlatmasına "gezi yazısı" (seyahatname) denir.

Fabl

İnsan dışındaki canlı ve cansız varlıklara insan özelliği verilerek başlarından geçen olayların insanlara ibret dersi verecek şekilde anlatıldığı kısa yazılara fabl denir.

Deneme

Bir yazarın herhangi bir konu üzerinde, özel görüş ve düşüncelerini iddiasız, kesin kurallara varmaksızın anlattığı yazılara deneme denir.

Montaigne deneme türünün babasıdır.

Dilekçe

Bir isteği, bir şikayeti duyurmak veya bir konuda bilgi vermek, bilgi istemek için yazılan başvuru yazısına dilekçe denir.

Anı

Yaşanmış olayların, üzerinden zaman geçtikten sonra yazıldığı yazı türüne anı (hatıra) denir.

Roman

Toplumların ve fertlerin başından geçmiş ve geçmesi mümkün olayların geniş olarak, ayrıntılarıyla anlatan yazı türüne roman denir.

Günlük

Düzenli bir biçimde yazılan, tarih atılan günlük notlara, bir yazarın yaşamı boyunca günü gününe yazdığı yazılara günlük denir.

Biyografi

Tanınmış, eserler yazmış, ün bırakmış kişileri tanıtmak amacıyla yazılan yazılara biyografi denir.

Yunus Emre

Otobiyografi

Bir insanın, kendi hayatını kendisinin yazdığı eserlere otobiyografi denir. Biyografilerde kişinin hayatı, çalışmaları başkası tarafından yazılırken otobiyografilerde kişi kendisini anlatır, yazar.

Makale

Makale, belirli bir konuda, bir görüşü, bir düşünceyi savunmak ve kanıtlamak için yazılan yazı türüne denir. Gazete, dergi ve internette yayımlanır.

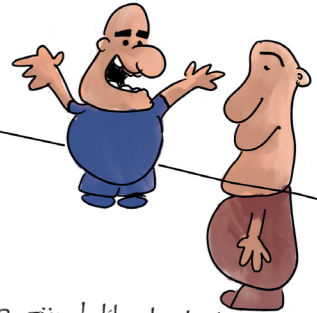
Röportaj

Konusu bir soruşturma, araştırma olan gazete veya dergi yazısı, radyo ve televizyon habercisinin araştırma ve soruşturma sonucunda hazırlamış olduğu programa denir. Diğer adı mülakattır.

SÖYLEŞİ

Yazarın, gündelik olaylarla ilgili düşüncelerini, okuyucu ile karşı karşıya oturup konuşuyormuş gibi içten bir hava içinde yazdığı yazılara sohbet denir.

Düşünce Yazıları

SÖZCÜKLİKTE

YAPI

BASİT SÖZCÜKLER

Kelime kökü ek olsa bile anlamca bir değişikliğe uğramamış, yapım eki almamış, kök durumundaki sözcüklere "basit sözcük" denir. Çekim ekleri sözcüğün yapısını değiştirmez.

Göz - ler
Sözcük kökü Çekim eki
Basit sözcük

TÜREMİŞ SÖZCÜKLER

Addan ya da eylem türü sözcüklerden yapım ekiyle oluşturulmuş yeni anlam kazanan sözcüklerdir. Bu tür sözcükler artık gövde durumundadır.

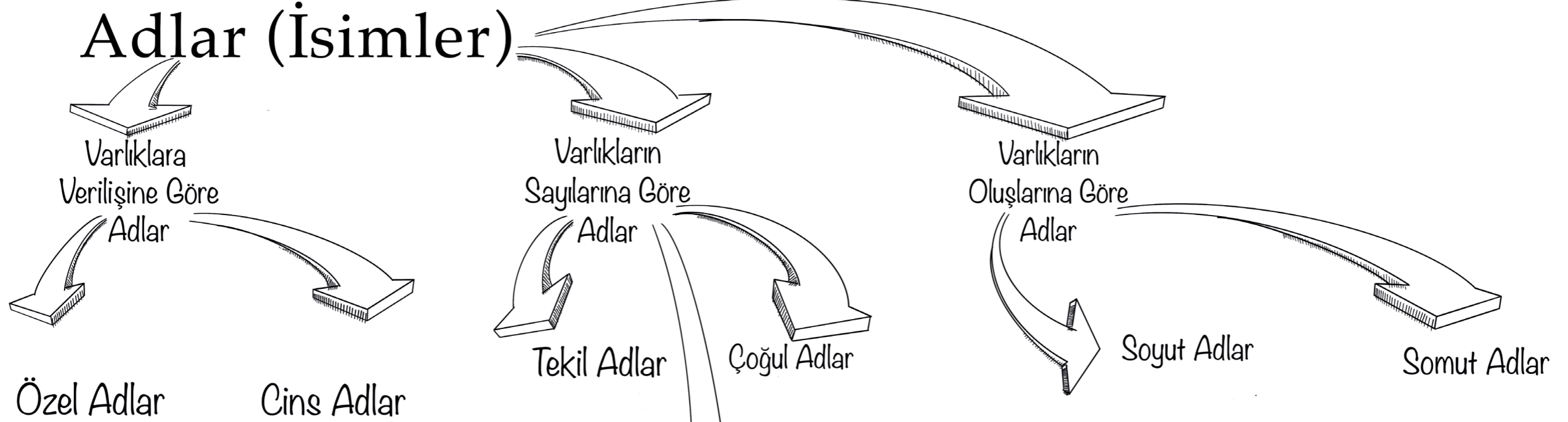
Göz - le-
Sözcük türü Yapım eki
Türemiş sözcük

BİRLEŞİK SÖZCÜKLER

İki sözcüğün, yeni bir kavramı karşılamak için bir araya gelmesine birleşik sözcük denir. Sözcük yapma yollarından biri de sözcük birleştirmektir. Yeni bir kavramla birlikte o kavramı karşılayacak sözcük de böylelikle kullanıma girer. Göz-tepe —Göztepe

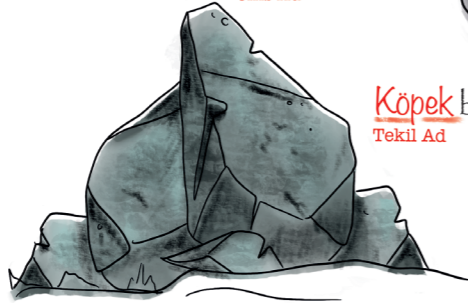
Birleşik sözcük

Adlar (İsimler)

Kaya her sabah kahvaltısını yapar.
Özel Ad

Bahçemizde kocaman bir **kaya** vardı.
Cins Ad

Köpek bize bakakaldı.
Tekil Ad

Köpekler dışarıda bekliyordu.
Çoğul Ad

Sürü, kızakları çekmek için sabırsızlanıyordu.
Topluluk Adı

Sınavlarda **bilgin** kadar **zekânı** da kullanmalısın.
Soyut Ad

Doktoru görünce sevinmiş.
Somut Ad

FiİLLER

BAĞLAÇLAR

EDATLAR

İSİM SOYLU SÖZCÜKLER

ÜNLEMLER

ZARFLAR

Fiilleri zaman, durum, yer-yön, miktar ve soru anlamlarıyla belirten sözcüklere zarf denir. Zaman, durum, yer-yön, miktar, soru zarfları gibi çeşitleri vardır.

İSİMLER

Varlıkları, kavramları ya da durumları karşılamak için kullanılan sözcüklere isim denir. İsimler başlıca üç bölümde incelenir:

- I. varlıklara verililerine göre isimler (özel ve cins isim)
- II. varlıkların oluşlarına göre isimler (somut ve soyut isim)
- III. varlıkların sayılarına göre isimler (tekil, çoğul ve topluluk ismi)

ZAMİRLER

İsimlerin yerini tutan sözcüklere zamir denir. Zamirler isimlerin yerini tutmakla birlikte onların görevlerini de üstlenir. Bir sözcüğün zamir olduğunu anlamak için o sözcüğün yerine bir isim konur, cümlenin anlamı ve anlatımı bozulmuyorsa o sözcük zamirdir. Zamirler;
Kişi zamiri
İşaret zamiri
Belgesiz zamir
Soru zamiri
gibi türlere ayrılır.

SIFATLAR

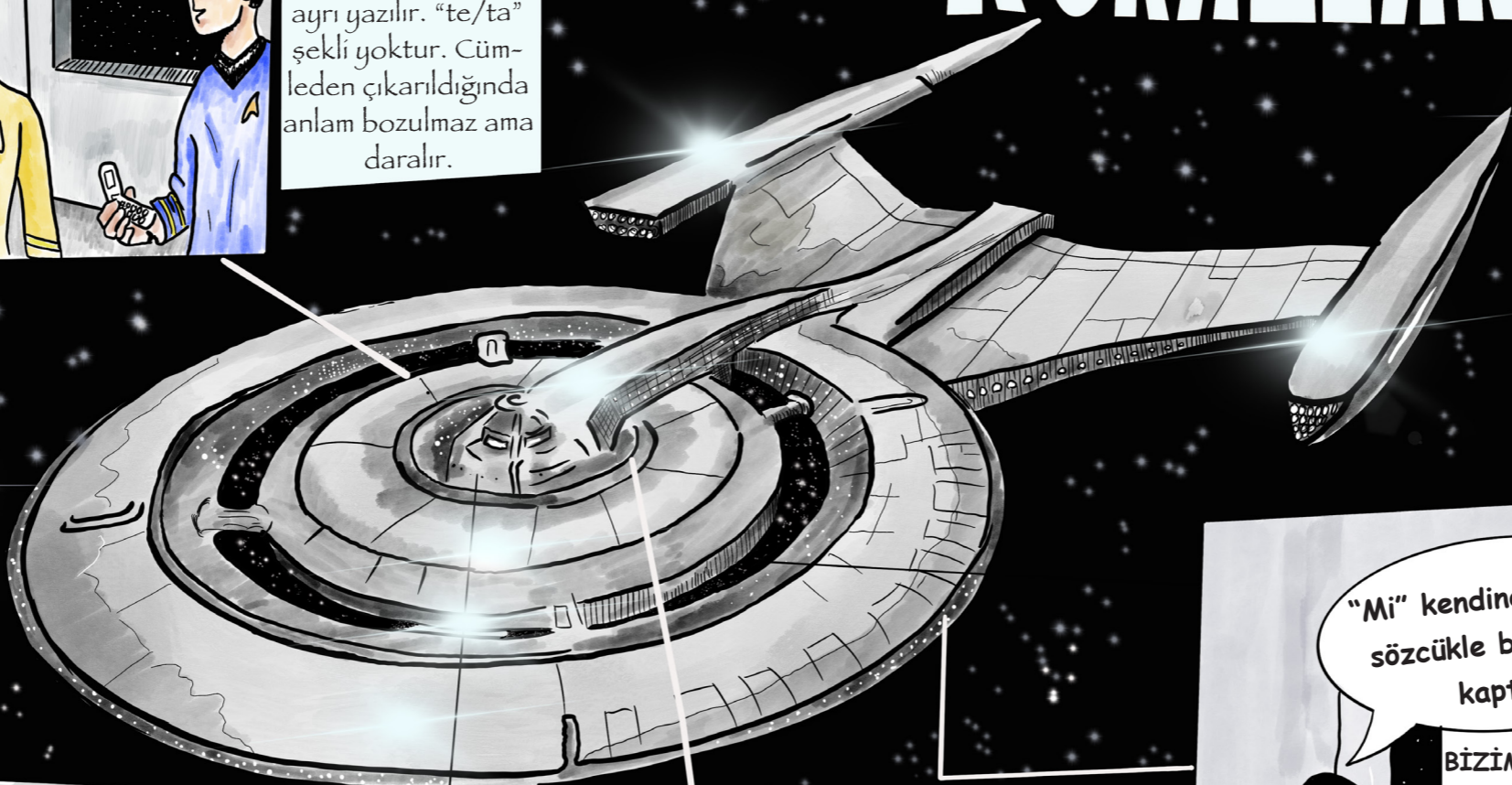
Varlıkların durumunu, rengini, biçimini, sayısını bildiren sözcüklere sıfat denir. Sıfatlar mutlaka bir isimden önce gelir. Sıfatlar, birden fazla adı niteleyebilir veya belirtebilir. Sıfatlar;
Niteleme sıfatları
Belirtme sıfatları (işaret, belgesiz, sayı, soru sıfatları)
olarak iki grupta toplanır.

YAZIM KURALLARI

Bağlaç olan "de"
ayrı yazılır. "te/ta"
şekli yoktur. Cüm-
leden çıkarıldığında
anlam bozulmaz ama
daralır.

Ek olan "-de" sözcükle
bitişik yazılır. "-te/-ta"
şekli vardır. Cümleden
çıkarıldığında anlam
bozulur.

"ki" den sonra "-ler"
getirdiğimizde sözcük
anlamlıysa "ki" bitişik,
anlamsızsa ayrı yazılır.

Nokta

Cümlelerin sonuna konur:

Türk Dil Kurumu, 1952 yılında kurulmuştur.
Bazı kısaltmaların sonuna konur:
Alb. (albay), Prof. Dr. (profesör doktor), Yrd.
Doç. (yardımcı doçent), Cad. (cadde), Sok.
(sokak), s. (sayfa), vb.

Sayılarından sonra sıra bildirmek için konur:

II. Mehmet, XIV. Louis, XV. yüzyıl, 2. Cadde, 20. Sokak,
4. Levent

UYARI: Arka arkaya sıralandıkları için virgülle veya çizgiyle
ayrılan rakamlardan yalnızca
sonuncu rakamdan sonra nokta konur:

3,4 ve 7. maddeler; XII – XIV. yüzyıllar arasında
Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren
sayıları birbirinden ayırmak için konur:

29.5.1453, 29.X.1923

Tarihlerde ay adları yazıyla da yazılabilir. Bu durumda ay
adlarından önce ve sonra nokta kullanılmaz.

29 Mayıs 1453, 29 Ekim 1923

Saat ve dakika gösteren sayıları ayırmak için konur:

Tren 09.15'te kalktı. Toplantı 13.00'te başladı.

İki Nokta

Kendisinden sonra örnek verilecek cümlelerin sonuna konur:

Yeni harfler alındıktan sonra eski yazı ile bir tek kelime bile
yazmayan iki kişi görmüştümdür:

Atatürk ve İnönü.

Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlelerin sonuna konur:

Bu kararın istinat ettiği en kuvvetli muhakeme ve mantık şu idi: Esas,
Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır.

Kavramlar tanımlanırken ya da açıklanırken konur:

Zamir: İsim olmadıkları halde isim gibi kullanılan
sözcüklerdir.

Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır:
Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin ön cephesinde Atatürk'ün "Hayatta en hakiki
mürşit ilimdir." vecizesi yer almaktadır.

UYARI: Tırnak içindeki alıntının sonunda bulunan işaret (nokta, soru işareti,
ünlem işareti vb.) tırnak içinde kalır:

"Akıl yaşta değil baştadır." atasözü yüzyılların tecrübesinden süzülüp
gelen bir gerçeği ifade etmiyor mu?

Özel olarak belirtmek istenen sözler tırnak içine alınır:

Divan edebiyatının nazım birimlerinden biri de "beyit"tir.

Cümle içerisinde kitapların ve yazıların adları ve başlıkları tırnak içine alınır:

Yahya Kemal'in bazı şiirleri "Kendi Gök Kubbe'miz" adı altında çıktı.

Tırnak İşareti

Soru İşareti

Soru bildiren cümle veya sözlerin sonuna konur:

Ne zaman tükenecek bu yollar, arabacı?

Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih, vb.
durumlar için kullanılır:

Yunus Emre (1240?-1320), (Doğum yeri:?)

UYARI: Soru ifadesi taşıyan sıralı ve bağlı cümlelerde soru
işareti en sona konur:

Çok yakından mı bu sesler, çok uzaklardan mı?

Üsküdar'dan mı, Hisar'dan mı, Kavaklar'dan mı?

Üç Nokta

Tamamlanmamış cümlelerin sonuna (eksiltili cümle) konur:

Ne çare ki çirkinliği hemencecik ve herkes tarafından görülüyordu da, bu yanı...

Kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten ötürü açıklanmak istenmeyen
kelime ve bölümlerin yerine konur:

Arabacı B... 'a yaklaştığını söylüyor, ikide bir fırsat bularak arabanın
içine doğru başını çeviriyordu.

Benzer örneklerin sürebileceğini göstermek için konur:

Musa, Zeynep, Yeliz... herkes toplantıya gelecek.

Alıntılarda; başta, ortada ve sonra alınmayan kelime ve bölümlerin yerine konur:

... derken şehrin öte başından boğuk boğuk sesler gelmeye başladı...

Yüklemi bulunmayan cümlelerin sonuna konur:

Karşımızda yemyeşil bir ova... Tam ortasında küçücük bir göl...

Sözün bir yerde kesilerek geri kalan bölümün okuyucunun hayal dünyasına

birakıldığını göstermek veya ifadeye güç katmak için konur:

Sana uğurlar olsun... Ayrılıyor yolumuz!

Virgül

Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına...

Fırtınadan, soğuktan, karanlıktan ve biraz da korkudan sonra bu sıcak, aydınlık ve
sevimli odanın havasında erir gibi oldum.

Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur:

Bir varmış, bir yokmuş.

Cümlede özel olarak vurgulanması gereken öğelerden sonra konur:

Binaenaleyh, biz her vasıttan, yalnız ve ancak, bir noktadan istifade ederiz.

Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan öğeleri belirtmek için konur:

Saniye Hanımefendi, merdivenlerde oğlunun ayak seslerini duyar duymaz,
hasretlisini karşılamaya atılan bir genç kadın gibi, koltuğundan fırlamış ve
ona kapıyı kendi eliyle açmaya gelmişti.

Cümle içinde ara sözleri ve ara cümleleri ayırmak için konur:

Doğduğu yere, Erzurum'a gitmişti.

Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına konur:

Akşam, yine akşam, yine akşam,
Göllerde bu dem bir kamsı olsam!

Tırnak içinde olmayan aktarma cümlelerinden sonra konur:

Datça'ya yann gideceğim, dedi.

Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren

hayır, yok, evet, peki, pekâlâ, tamam, olur, hayhay, başüstüne, öyle, haydi,

elbette gibi kelimelerden sonra konur:
Peki, gideriz. Olur, ben de size katılırım.

Cümlelerin yapısıyla doğrudan doğruya ilgili olmayan açıklamalar için
kullanılır: Anadolu kentlerini, köylerini (Köy sözünü de çekinerek
yazıyorum.) gezsek bile görmek için değil, kendimizi göstermek için
geziyoruz.

UYARI: Yay ayraç içinde bulunan özel isimler ve yargı bildiren
anlatımlar büyük harfle başlar ve sonuna uygun noktalama işaretleri
getirilir:

UYARI: Hakkında açıklama yapılan söze ait ek, ayraç kapandıktan
sonra yazılır:

Yunus Emre (1240?-1320)'nin...

Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda konuşanın hareketlerini,
durumunu açıklamak ve göstermek için kullanılır:

İhtiyar - (Yavaş yavaş Kaymakama yaklaşıyor:) Ne oluyor beyefendi?
Allah nızası için bana da anlatın...

Bir söze alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırmak için

kullanılan ünlem işareti yay ayraç içine alınır:

Bir bilginin şüpheyle karşılandığını veya keskin olmadığını

göstermek için kullanılan
soru işareti yay ayraç içine alınır.

Yay Ayraç